

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 փարս

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին 4. Պոստի և գա-
լուցի համար 6 մեծիս
համար 3
Երեսման հոգի մեկ անգամի-
ն համար 2 փարս է. Երեսմի ան-
գամեան համար սպարկուրիս
կը լինի:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Լրագրոյս վերաբերեալ ճամպի և
այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ.
Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ, Պոստի Ար. ձա-
ստի քիւ 20 Տ. ձիւկէկեան է-
մէնցիկ տպարանը:

Խմբագիր Բ. ՊՈԶՆԱՆՆ

4 ՊՈԼԻՍ 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԱՌԱՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Բազմաշնորհ և ազգային կենսական
շահուց նախանձանդիր ազգային մը
հետեւեալ տեսութիւնը դրկած է մեզ
զոր անկողնաբար կը հրատարակենք
թէ և իրեն համակարծիք չլինինք:

Շատեր կը հարցնեն թէ ինչպէս
պիտի լուծուի այս անգամ Կաթո-
ղիկական երկրորդ ընտրութեան
խնդիրն և Ազգային Ժողովն ինչ
էրբը պիտի բռնէ վսեմ Տօնաու-
րօք Բոթաբոթ ըրապետին պաշ-
տօնական յայտարարութեան առ-
ջեւ առ Մ. Սինօղն:

Ըստ մեզ ազգին համար լուծ-
ուելիք խնդիր չկայ: Արդէն Ազգ-
Ժողովը համաձայնութեամբ իջմի-
ածնայ Ընտրական Ժողովին, իր
ընտրութիւնը կատարած և այդ
ընտրութեան տեղեկագիրը Ռու-
սաց կառավարութեան ներկայաց-
ուած է: Ազգն ընտրած էր արդէն
երկու ընտրելի կաթողիկոսական
մին հոգեւոյս Տ. Տ. Ներսէս Սրբա-
զանը, միւսն Տ. Մելքիսեդէկ Սրբ-
ազանը: Ռուսիոյ կառավարու-
թիւնը պատրուակ բռնելով հոգե-
ւոյս Սրբազանին հրաժարականն առ-
ազգն, որ չէր ընդունած զայն մին-
չեւ վերջը, անվաւեր հրատարակեց
այդ ընտրութիւնը և հրաւեր կար-
դաց Մ. Սինօղին որ ազգովին նոր
ընտրութեան ձեռնարկուի Մետա-
րակոյս Մ. Սինօղը մօտ օրերս պի-
տի հաղորդէ այդ հրաւերն Ազգա-
յին Պատրիարքարանի կամ Ժողո-
վին:

Արդ՝ Ազգ. Ժողովն այդ հրաւե-
րին ի պատասխան մեծ խմաստու-
թեամբ վարուած պիտի լինի եթէ
հանդիսաւոր նիստի մը մէջ, մի մի-
այն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ
ընտրական իրաւունքն և ազգին
արդէն արտայայտած կամքն ի նը-
կատի անկող՝ ծանուցանէ իջմի-
ածնայ Մ. Սինօղին որ կարեւորու-
թիւն չկայ նոր ընտրութեան ձեռ-
նարկելու, թէ՛ հոգեւոյս Ներսէս
Սրբազանին ողբալի մահուանէ ետք
երկրորդ կանտիտատն է ազգին
ընտրեալն և թէ եկեղեցւոյ օրէնքը
կը պահանջէ որ այդ երկրորդ կան-
տիտատի անունը ներկայացուի առ
որ անկ է:

Այս արդար և օրինաւոր պա-
տասխանը տալով առ Մ. Սինօղն
Ազգ. Ժողովը պիտի հաստատէ հը-
րապարակաւ:

Նախ թէ գիտէ յարգել ազգու-
յին տրուած որոշում մը և պաշտ-
պանել եկեղեցւոյ իրաւունքն որոց
առանդապահն է ինք. երկրորդ
թէ գիտէ արդէ պարագայէն օ-
գուտ քաղելով ամենայն քաղաքա-

վարութեամբ գործնական բոլոր
մը բաւեալ այն կարողութեան մա-
սին, որ սակայն, բնաւ չպարու-
նակեր տրամադրութիւն մը յայտ-
նող թէ երկրորդ ընտրելին Ռու-
սաց վեհապետ. կայսեր բարձր վա-
ւերացման իրաւունքէն զուրկ է,
այլ ընդհակառակն երկու ընտրե-
լիներու ներկայացումն միոյն կամ
միւսին ընդունելութիւնը կ'ենթա-
դրէ, ինչպէս և կը պահանջէ ազ-
գին բաղձանքը. երրորդ՝ թէ գի-
տէ ի բաց թողուլ ամեն անձնական
նկատում, դիւանագիտական հա-
շիւ, մտածին դժուարութիւն և
ենթադրութիւն ու միայն և մի մի-
այն ազգին մեծագոյն և կենսական
շահերը կ'էտ նպատակի ընտրել
պատրաստելով ապագային համար
զգային արդիւնք և թողով պատ-
մութեան մէջ արժանաւոր անուն:

Եւ այս ընթացքը բռնելով Ազ-
գային Ժողովն արմատէն պիտի ջըն-
ջէ այն երեսակակցին, որ... Թէ և
ու մեքենայութիւններն, նոյնպէս
օտարոտի ազդեցութիւններն որ
արդէն դադարեց և մութին մէջ ըս-
կըսած կը թուին, պիտի դիւրա-
ցնէ Պատրիարքական ընտրութեան
հետ նաեւ Կաթողիկոսականն, և
առաջը պիտի առնու անանկալ
անպատեհութեանց և ազգամիտ
հետեւանաց, ինչպէս և պիտի պար-
դէ շատ կնճռոտ խնդիրներ, չպտ
կասկածելի և ազգին համար մութ
կէտեր, եթէ Ազգ. Ժողովն իւր
արժանապատուութեան և իրաւան
գծած ուղղութեամբ շարժի:

Թող չառարկուի մեզ որ այս
ընթացքը պաշտօնական դժուա-
րութեանց կրնայ բխիլ և անգոր-
ծաբերի մնալ, ինչպէս ոմանք,
գիտէ ինչ նպատակաւ, սկսած և
այս օրինակ խօսքեր յեղյեղել թող
չառարկուի մեզ թէ՛ Ռուսիոյ տե-
րութիւնը չպիտի ընդունի այդպի-
սի ազգօգուտ յայտարարութիւն
ինչպէս երբեմն էրեւոյ՝ պատճառ-
ներու հեղինակները կ'առարկէին
վսեմ զի ո՞վ որ Ռուսիոյ ներքե
գիտաւարութեանց խորը թափա-
ցած լինել կարծելով՝ տոնոց ձյ
փաստաբան կը կանգնի, նա ազ-
գային շահուց դէմ կը գործէ,
ազգին ընտրական իրաւունքը կ'
բռնաբարէ: Եթէ չընդունուի ազ-
գին որոշումը, երկրորդ ընտրելի
նկատմամբ, թող այդ չընդունե
լուծեան յայտարարութիւնը նոյ
ինք Ռուսիոյ տեղութիւնն ընէ թ
և չենք կարծեր որ ընէ հզօր տե-
րութիւն մ'որ քաղաքագիտութեա
մէջ յետին ծայր ներամիտ և փոյ
ձառու է: Հետեւապէս այդպիս
առարկութիւններ մեզի համար ալ
թէ մը չունին և լոկ ենթադրու
թիւններ են ու կը մնան միշտ
մնաս ազգին, կամ Ազգ. Ժողով
կողմէ վեհապետութեան նշանն
պիտի երեւին՝ ցորչալի խնդրը մ

առաջարկած կերպով չգործադ-
րուի: Ո՛չ պէտք կայ դուշակել և
ոչ կանխել այս պարագայիս մէջ
ուրիշին և մինչեւ իսկ Պետութեան
մը տալիք պատասխան, վսեմ զի
ոչ հզօր և ոչ տկարի խնդիր կայ,
այլ եկեղեցական իրաւասութեան
խնդիր, այլ միայն ազգային պար-
տաւորութիւն մը կատարելու կա-
րեւորութիւն:

Ինչ արդիւնք որ ունենայ այս
ուղիղ և պատուաբեր ընթացքը,
միշտ շահաբեր պիտի լինի ազգին:
Ռուսի կ'եղբարակայնենք որ Ազգ.
Ժողովին պաշտօնն այս պարագա-
յիս մէջ որոշակի դժուած է, այս
է՝ յայտարարել ի պաշտօնէ առ Մ.
Սինօղն թէ՛ արդէն կայ Կաթողի-
կոսական ընտրելի մ'ազգովին ո-
րոշուած և թէ Մ. Սինօղին պար-
տաւորութիւնն է այդ յայտարա-
րութիւնը հաղորդել առ որ անկ է:

ԳՐԱԿԱՆ

Իւր հայերէն ու ֆրանսերէն
գեղեցիկ բանաստեղծութեամբ
համբաւաւոր Աղերսապետ Էֆ. Գա-
նոսեան իւր նորածին քեռորդուին,
այն է՝ Եամոսանեան Մեծ. Գրեգոր
Էֆէնտիի անդրանիկ օրդուին ձո-
նած է հետեւեալ քերթուածն,
զոր հաճութեամբ կը հրատարա-
կենք, կ'որդեցելով նաեւ մեր շնոր-
հաւորութիւններն առ Գրեգոր Էֆ.
Եամոսանեան:

ԱՌ

ՔԵՆՈՐԴԵԱԿՆ ԻՄ ՆՈՐԱՄԻՆ

Մութ էր գիշերն և անպտու.
Ներկայ տարին՝ արդէն ծեր
կարծես մահուան դռան մօտ
կուլար, կ'ողբար, կը հեծէր...
Հով և անձրեւ, շարունակ
կը թափէին ի վերուտ...
Լուռ էր պաղատ թէ տընակ,
Հանդէսը աղքատն և հարուստ:
Դեռ հեռի էր լոյսն այդուն.
Թաղն ու փողոցն էին մութ...
Տիրէր ամեն տեղ խոր քուն...
... Մի մեծ տան ծամն հնչեց ութ...

Ձքնադաղէմ, գեղաւարս,
Վարդանան, վարդապետ
— Գոյրս հարապատ — մի նոր հարս
Անձկաւ առ Տէր կ'աղերսէր:

Եւ չարչարէր չարաչար.
Եւ լալաղին պաղատէր,
«Ոչինչ գործած եմ ես չար...
Բաժակս յինչն անց», Տէր...

Ողբար, ցաւօք հառաչէր...
Տունն իւր ձայնէն կը թնդար.
Մերթ տուր, մերթ խուր իւր ճիշեր
Վեր կ'ենէին անդադար...

Պաղ պաղ քրտամբ ողորուն
Շուշան ճակտուն իւր էր թաց...
... Թանկարծ, հզօր, չորհրդուն
ձիւ մ'արձակեց... ու խնդաց:

Եւ փոյթ կորան գայթ ի գայթ
Ողբք, հառաչանք, վիշտ ու ցաւ.
Բերկութեան վեհ՝ ճառագայթ
Իւր աչաց մէջ փայլեցաւ:

Բացաւ իւր շուրթն՝ հողում վի
Եւ փառք տըւաւ Անեղին
Ոյր անձն՝ յաւէտ պաշտօնի
Օրհնած էր դիւր անկողին...

Եւ սիրելիքն իւր իսկոյն
Աւետեցին իրարու
Թէ. «Մընտու մեզ վարդապետ
Մանկիկ մ'արի և արու»:

Այն օրն՝ յորում դու ծընար
Խուր մ'հրեղեցաւ, սիրաղին
Ժպտուն մօրկանդ ի սրնար
Պար կաղնիով ծափ զարկին:

Այն օրն՝ յորում դու ծընար
Թեղաղրութեամբ լուսնակին
Աստղը՝ յերկնից ի խոնարհ
Վա՛ռ աչացդ ի տես եկին:

Այն օրն՝ յորում դու ծընար
Խնդաց երկիր և երկին
Իւր նախնութեամբ մ'անհրաւար
Խնդաց, խայտաց իմ հոգին:

Այն օրն՝ յորում դու ծընար
Դադրած էր ձայն տոբակին,
Այլ թրթռացուց իմ բընար
Բաղդապետ ձայնն իւր երգին:

Եւ որ կուգայ նաեւ արդ,
— Եւ պիտի գայ ամեն օր —
Օրօրցիկ մօտ՝ զըւարթ
Հիւսել, կարգալ քեզ օրօր:

Եւ գըղձաւոր անհամար,
Մինչեւ լինի դու աւագ,
Քեզ, միմիայն քեզ համար
Միշտ յօրինել մի նըւագ:

Ձինջ ձակաւոր մօտ՝ յաւէտ
Դաշնակաւոր հովանի
Իւր ձայնն անոյշ, վէտ ի վէտ
Պիտի հնչէ, սաւառնի:

Եւ մերթ գողորկի, սիրաբոյր,
Մերթ եռանդուն և ազգու,
Պիտի տայ քեզ բիւր համար
Մինչեւ որ մալրէ լինի դու:

Մինչեւ որ քո սեւաւ աչքը՝
Խորաթմախանց և արթուն,
Կարեն տեսնել թէ ինչքը,
Աւա՛ղ, բաժինն են մարդուն:

Եւ ուսանիս՝ անարգել
Ճանչել ըղմարդ և զախարհ,
Եւ չանիծել, չանարգել
Այն օրն՝ յորում դու ծընար...

Բայց ինչ կ'երգեմ, ինչ կ'ըսեմ.
Մինչ գըղձաւոր իմ փոխան
Հաղիւ կենաց դու ի սեմ՝
Ձե՛ս կարող տալ պատասխան:

Եւ իմ գողորկի, մեղմահունչ
Բիւր մաղթանաց և երգոյ՝
Նորաբաբախ, խուր ու մունջ
Սըրտիդ դրունքն են դեռ գոց:

Եւ անբարբառ, մաքրափայլ
Անմեղուկ շուրթդ անուղայ
Գիշեր, ցերեկ, անայլալ
Կը յեղյեղէ դիւր ընէլ:

Եւ գըրախտէն տարագիր
Փափկիկ հոգիդ լուսակաթ
Ձը խնդէր, չը փափաքի
Նրդ ու գորով՝ հապա կաթ:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

— 0 —

Կայսերական հրամանաւ՝
Լեւոնիւրի կուսակալ Ազիզ փա-
շա՝ Տրապիզոնի նահանգին կուսա-
կալ անուանեցաւ փոխանակ Սըրրի
փաշայի, որ Լեւոնիւրի կուսակալ
անուանեցաւ :

— Վեհ. Սուլթանը Գարատաղի
Նիքիթա խիսանին թիկնապահ Պ.
Հիւրապէսին Գ. կարգի Մէճիտիէ,
և Տիարապէսի չեղովմէական հայոց
առաջնորդ Գեր. Յովսէփի եպիսկո-
պոսին, վանայ ու Բաղէշի Հռով-
մէական հայոց առաջնորդ Գեր.
Թարութիւն եպիսկոպոսին Գ. կար-
գի Մէճիտիէ պատուանշան շնոր-
հեց :

— Խալալական դեսպան Գորթի
կոմսն նախընթաց օրը Բ. Դուռն
երթալով, տեսակցեցաւ արտաքին
գործոց նախարար Վսեմ. Ասիմ
փաշայի հետ :

— Հանրօգուտ շինութեանց նա-
խարար Բայրիֆ փաշա՝ շաբաթ օրն
ինչ ինչ հանրօգուտ շինութեանց
նկատմամբ երկար խորհրդակցու-
թիւն մ'ունեցաւ Մեծ-Եպարքոս
Բարձր. Սայիտ փաշայի հետ, և
քանի մը հրամաններ ստացաւ :

— Մայրաքաղաքս հրատարակ-
եալ Հրէական թէյէկրաֆի լրագիրն
հրատարակութենէ դադարեցաւ Տը-
պագրական տեսչութեան հրամա-
նաւ : Թէյէկրաֆի լրագիրը Թուր-
քիոյ մէջ հրատարակեալ բոլոր հը-
րէական լրագրերէն ամենէ հինն և
տարածեալն է, և Ձէ տարուան
գոյութիւն մ'ունենալով, մեծ ժո-
ղովրդականութիւն մը կը վայելէ :
Վերջին ժամանակներս կարգ մը
յօդուածներ հրատարակելով Հրէից
ազգային գործոց արեւելք միջակին
վրայ, բողոքեց այն քանի զիջող
մանց դէմ, որք ազգային գործոց
մէջ գործուած էին : Սակայն իւր
այս ազգասիրութեան պատիժը
կրեց, ինչպէս երբեմն Հայ թերթ
մը, ըստ որում Սթամպուլի խօս-
քին նայելով, Հրէից Բաբունապե-
տին պահանջմամբ, հրատարակու-
թենէ դադարած է յիշեալ լրագիրն
որոյ դադարման լուրը յաւալի
տպաւորութիւն ըրած է Կ. Պոլսոյ
Հրէայ հասարակութեան մէջ :

— Խալալական դեսպան Գորթի
տալ թէ, անցեալ շաբաթ մէջ Դ
անանկութիւնը պատահած են, ո-
րոց 3 ներկորդ կարգի վաճառա-
կանք և չորսը շուկայի վաճառա-
կանք : Սոցա պարտուց գումարը
60—70,000 ոսկի կը հաշուի, որոց
մեծ մասն Եւրոպիոյ մանիֆաթու-
րայի գործարանք պիտի կրեն, զի
անանկացեալ վաճառականք մանի-
ֆաթուրայի վրայ գործ կ'ընէին :
Ուրիշ աւելի մեծ անանկութիւն-
ներէ կը վախցուի : Գործոց այս ող-
բալի վիճակը դաւառաց մէջ տիրող
գործողութիւն կրեց իւր մարմնոյն
ընդհանուր աղքատութեան կը վե-
րադրուի, որ ըստ սովորութեան
ապրանք գնելու և վերջին չորս
տարիներու մէջ իւր գնած ապրա-
նաց գիները վճարելու անհնարու-
թեան մէջ կը դնէ ժողովուրդը :

— Ռուսական դեսպան Պ. տը
Նէլիտով շաբաթ օրը մայրաքա-
ղաքէս մեկնեցաւ Վիեննայի ճան-
քով ի Բեռլին, ուր պիտի ան-
ցունէ իւր ստացած արձակուրդը
իսկ Տիկին Նէլիտով, որ իւր որդ-
ւոյն հետ նոյն օրը Գորթու պիտի
ուղևորուէր, անձնական թերթե-
տկարութեան մը պատճառաւ իւր
մեկնումը յետաձգեց այս շաբ-
թուան :

— Սթամպուլ լրագիրը դիտել
կուտայ թէ, Բերայի դատարանին
առջեւ 1,200 ի չափ դատեր անլոյ

կը մնան, և դատական պաշտօնա-
տարք, իրենց թուոյն անբաւակա-
նութեան պատճառաւ, չեն կարող
աստիճանաբար վճելու ու աւարտել
գիրքեալ դատերը : Կըսուի թէ, դա-
տական գործոց նախարար Հասան
Ֆէհմի փաշա, արժան դատեր է
բարուընթաց մեծանել յիշեալ
դատարանին մէջ, մասնաւորապէս
աւելցնելով նախաքննիչ և հարցա-
քննիչ դատաւորաց թիւը :

— Գերմանական դեսպան Պ.
Ռատովիճի առողջական վիճակն ըս-
կըսած է հետզհետէ բարուընթաց, և
կ'ըսուի թէ, Ն. Վսեմութիւնը կա-
տարեալապէս ապաքինելէ յետոյ,
արձակուրդ մը պիտի ստանայ Պէր-
լին երթալու համար յօդաւորութե-
ան :

— Կ. Պոլսոյ անգլիական ընդհ-
հիւպատոս Պ. Յաուսէթ, Հիւպա-
տոս Պ. Բէնչ և Հոպարթ փաշա շա-
բաթ օրը Նիկիմիդիա ուղևորե-
ցան յորսորդութիւն :

— Հայտարար փաշայի զինուորա-
կան հիւանդանոցի հիւանդապահ-
ներէն մին քանի մ'օր առաջ հրա-
ման ստացած էր իւր հայրենիքը
վերադառնալու : Հինգշաբթի օրն
իւսկիւտարի շրջակայները դժբաղդ-
մարդուն դիակը գտնուեցաւ,
մատերը կտրատեալ, իւր խնայու-
ղութեանց դրամը գողցուած էր :
Ոստիկանութիւնը քննութիւն բա-
ցած է ոճրագործները գտնելու
համար :

— Աւետարական սակազնոց
քննիչ յանձնախումբը նախընթաց
օրը վերստին գումարեցաւ արտա-
քին գործոց նախարարութեան պաշ-
տօնատան մէջ : Մաքսատանց վե-
րատեսուչ Էտիպ Էֆէնտի և Ռու-
սական պատուիրակ Պ. Թէմիրիա-

— Արտաքին գործոց նախարար
Վսեմ. Ասիմ փաշա իւր թարգմանը
Կիւլապեան Միքայէլ Էֆէնտին
Գերմանիոյ դեսպանատունը ղրկե-
լով, Պ. Ռատովիճի որպիսութիւնն
հարցուց :

— Արտաքին, Դատական, և Լվ-
դաֆի գործոց Վսեմ. նախարար-
ներէն և Կայսերական Տիկնին տը-
նօրէն Նիպալի Էֆէնտիէն բաղկացե-
ալ բարձր Յանձնախումբը նա-
խընթաց օրը վերստին գումարուե-
լով, երկարօրէն խորհրդակցեցաւ
արտաքին գործոց նախարարու-
թեան պաշտօնատան մէջ :

— Խիվայի խանը՝ Սէյիտ-Մու-
համմէտ-Բահիմ-Պալատուր խան՝
Մոսկուայի Հրէայ օրիորդի մը հետ
ամուսնացած լինելով, իւր ժողո-
վրդեան զայրոյթը գրգռած է իւր
դէմ :

— Վեհ. Սուլթանին թիկնապահ
Հիւսէյին Հիւսնի փաշա, որ ժա-
մանակէ մ'ի վեր հիւանդ կը տա-
ռապի, և երկիցս վերաբուժական
բալի վիճակը դաւառաց մէջ տիրող
գործողութիւն կրեց իւր մարմնոյն
ընդհանուր աղքատութեան կը վե-
րադրուի, որ ըստ սովորութեան
ապրանք գնելու և վերջին չորս
տարիներու մէջ իւր գնած ապրա-
նաց գիները վճարելու անհնարու-
թեան մէջ կը դնէ ժողովուրդը :

— Տօքթոր Էմէր փաշա, որ
ժամանակէ մ'ի վեր աստիճանա-
շուրի եղած էր, Վեհ. Սուլթանին
թեան մէջ կը դնէ ժողովուրդը :
— Գերմանական դեսպան Պ. տը
Նէլիտով շաբաթ օրը մայրաքա-
ղաքէս մեկնեցաւ Վիեննայի ճան-
քով ի Բեռլին, ուր պիտի ան-
ցունէ իւր ստացած արձակուրդը
իսկ Տիկին Նէլիտով, որ իւր որդ-
ւոյն հետ նոյն օրը Գորթու պիտի
ուղևորուէր, անձնական թերթե-
տկարութեան մը պատճառաւ իւր
մեկնումը յետաձգեց այս շաբ-
թուան :

— Սթամպուլ լրագիրը դիտել
կուտայ թէ, Բերայի դատարանին
առջեւ 1,200 ի չափ դատեր անլոյ

անձանցմէ բաղկացեալ յատուկ
յանձնախումբ մը պիտի ղրկուի Ե-
դեր գաւառներն, որպէս զի ուղի-
ներու և այլ հանրօգուտ ձեռնարկ-
ներու շինութիւնը փութացնէ :

— Շաբաթ աւուր թուով ծա-
նուցինք թէ, Հանրային կրթական
նախարարութեան հրամանաւ, ոս-
տիկանութիւնը գրավաճառաց խա-
նութեանը խուզարկելով՝ կը գրաւէ
Պ. տը Լա Ժոնքիէրի հեղինակած
«Պատմութիւն Թուրքիոյ» անուն
Ֆրանսերէն գիրքը : Սթամպուլ կը
ծանուցանէ թէ, ոստիկանական նա-
խարարութեան խորհրդական Պ.
Պոնէն՝ Ֆրանսական դեսպանատու-
նէն թարգման մ'առնելով, Բերայի
կառավարչութեան թարգման Կա-
լիճի Էֆէնտիի և Հանրային կրթա-
կան նախարարութեան տպագրա-
կան քննիչ Վաբորիտէս Էֆէնտիի
հետ հինգշաբթի օրը Բերա հան-
րածանօթ Վայսի գրավաճառա-
նոցը գնացեր և նոյն գրքէն երեք
օրինակներ գտնելով գրաւել ուղեր
է : Բայց Ֆրանսական հիւպատոսա-
րանն հակառակել է այս գրաւման,
յայտարարելով թէ, Կայս. կառա-
վարութիւնը նախապէս արգելած
չլինելով այս գիրքը, կամ պէտք
էր անոնց զինք վճարել, կամ կըն-
քոյ տակ պահել տալ զանոնք հիւ-
պատոսարանին մէջ, և կամ Ֆրանս
սա ղրկել տալ : Բերայի կառավա-
րիչը դատական նախարարութեան
ծանուցներ է իրողութիւնն : Հան-
րային կրթական նախարարութիւնն
այս միջոցիս պէտք եղած ձեւակեր-
պութիւնները կը կատարէ հեղինա-
կը դատաստանի կնիքակրելու հա-
մար : Կը կարծուի թէ Պ. տը Լա
ժոնքիէր, որ արդէն արտաքսման
երկու հրամանագիր կը կրէ իւր
թիկնապահութեան օգուտ քաղելով,
դեռ Թուրքիոյ հողին վրայ կը մնայ,
վերջնապէս պիտի արտաքսուի Օսմ.
հողէն :

— Փիլիպպէն կը գրեն Թէրէմանը
Հագիթաթ լրագիրն թէ, Ագրիա-
նուպոլսոյ նահանգին անուղղակի
տրոց վարչութեան տնօրէն և Ա-
րեւելեան Ռումէլիի մաքսատանց
քննիչ Ահմէտ Գեամիլ Էֆէ, որ Բ.
Դրան Արեւելեան Ռումէլիի կա-
ռավարութեան միջեւ մաքսային
խնդիրը կարգադրելու համար ֆի-
լիպպէ գնացած էր : Ագրիանուպոլիս
վերադարձը է առանց հարկ եղած
բացատրութիւններն ստանալու
Պոլսոյ վրայ և ինքնօրէն նահանգին
միջեւ կնքեալ մաքսական պայմա-
նագրին վրայ : Կ'երեւի թէ Պոլս
ղաքը չեն ուղեր ճանչել այն իրա-
ւունքն, որ Կայսերական կառա-
վարութիւնն ունի քննելու Արեւել-
եան Ռումէլիի մաքսային գործերն,
ըստ Կաղմական Օրինաց : Ահմէտ
Գեամիլ Էֆէնտիի ջանքերն ա-
պարդիւն մնացեր են, որպէս եր-
բեմն իւր նախորդին Ջիւհատի Էֆի
ջանքերը : Հագիթաթի թղթակցը
Կայսերական կառավարութեան ու-
շադրութիւնը կը հրաւիրէ այս իրա-
դրութեան վրայ :

— Պոլսոյ վրայ պատերազմական
գործոց նախարարը ծրագիր մը
ներկայած է Ազգ. ժողովոյ, խնդ-
րելով որ պատերազմական գործոց
երմտացոյցին մէջ յաւելում մը լինի,
և զինուորական ծառայութեան
պայմանագրին 2-էն 3 տարուայ բարձ-
րանայ :

ԱՂԵՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք
թէ, Վեհ. Սուլթանն աւետարա-
կան սննեկին անդամ և առաջին

Բարեւոյ ծառին պերճ պարտու
Բնորդ մարմինը անբաւակա
Կորոնէ մի գիրկ կակուղ,
Սե զինքն օրորող գիրք թեւեր :

— Թեւորդ մէջ երբ առի
Մարմինը անգոր, դողդոջուն՝
Կարծեցի թէ անդ թառի
Կարմիր-ճերմակ մի թռչուն :

Թռչուն մ'անգին, աննրման,
Ոյր դուրսն՝ հեղիկ, փարեի՛
Պայծառութեամբ մ'անսահման
Անգիտաբար կը փայլի :

Թռչուն մ'որ վարդ այտ ունի,
Եւ թաթիկներ ձիւնագոյն,
Եւ խանձարուք՝ յորս բռնի՛
Կը քընանայ գերդ ի բոյն :

Եւ գոչեցի՝ «Ողջն քեզ,
Մանկիկ, թռչնիկ, հրեշտակ,
Բարի՛ եկիր դու ի մեզ,
Դու որ յերկնից դաս շիտակ : »

Եւ ուղեցի ջերմաւունք
Աղօթքս առ Տէր բարերար :
Եւ օրհնեցի մանաւանդ
Այն օրն յորում դու ծնար :

Դեռ ի վերայ ճակտիդ նուրբ՝
Ոսկի բերնէն աղանդոյն
Ձը թափեցաւ միւսոն սուրբ :
Դեռ չը դրին քեզ անուն :

Բայց այդ չէ՛ փոյթ ինձ : Ո՛հ, ո՛չ —
Մաղիկն անուն, էհ, ունի՞,
Կամ վարդենույն այն բողբոջ,
Եւ կամ արփին գարնային ...

Անուն ունի՛ն այն լոյսեր
Որք ճաճանչեն երկինքէն,
Որովք կորով, կեանք և սէր
Մեր սրտից խաւքն ուռեցին :

Անուն ունի՛ն աստեղըն այն
Որք յաւիտեան վառ, անչէջ,
Պըլպըլալով լուսեկայն
Մեր քայլն ուղղեն մըթան մէջ :

Ունի՛ն անուն այն անթիւ
Թիթուռնք, թռչունք և զեփիւռ
Ոտն աւանդաւան աւել տնի՛
Կայտուել ոստոց մէջ ի սփիւռ :

— Ե՛հ, ո՛չ — Նոյնպէս ալ և դու,
Թէպէտ և դեռ անանուն,
Ուրախարար, կենսատու
Լոյսն, յոյսն եւ մեր ամէնուն :

Մօրկանդ՝ որ է վարդենի՛
Դու բողբոջն ես անդրանիկ :
Բուրմամբք ըզմեղ և դանի
Կընեն յանգունս երջանիկ :

Փերագնիւ հօրդ՝ որ է ծառ՝
Կանանչ ձիւղն ես առաջին :
Սիրուն մանկիկ, դու պայծառ
Մի նըւէրն ես Արարչին :

Ողջոյն ուրեմն, ողջոյն քեզ
Որ դաս փայլիլ դերդ արեւ
Գերդաստանիդ յաղթ և հեղ
Հորիզոնին ի վերեւ :

Մանկիկ, գոհար թանկագին,
Աստուածային պերճ ընծայ,
Քեւ՝ ծնողացդ և իմ հոգին
Կը ցնծայ ու կը պանծայ :

Աղեթ. Գ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

18 նոյ 84

ՁԵ ԿՈՅՑ

Տիար Եղիա Տէմիրճիպաշեանէն կը
խնդրեմ որ, եթէ այս ոտանաւորիս մէջ
ալ-ինչպէս տասն ամիսներ առաջ « Աւ-
մանիկին Զարեհ » Խ. Սարաճ » քեր-
թուածիս մէջ-գիրութեանս կամ ան-
գիտութեանս արդիւնք՝ վնասի, փոխա-
նախնայ, շարադրութեան, որոշութեան
և արդարութեան սխալներ գտնէ, և
վերստին քերթեմ քննադատի ազնիւ պաշ-
տօնն ստանձնելով՝ իւր Շարժումի մի-
ջոցաւ՝ ուղէ մասնանշիւնը զայնս, կը
խնդրեմ որ քէն այս անգամ իւր քննա-
դատական յօդուածն անկատար չը թող-
լով, իւր դիտողութիւնը՝ ինչ որ ալ
լինին՝ ամբողջապէս յայտնելու աշխա-
րէան ունենայ : .....

Աղեթ. Գ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

կարգի հոգակաւոր վաճառական
կիւլպէնկեան Մեծ. Սերովբէ էֆէն-
տին Գ. կարգի Օսմանիէ, և Լա-
եան Մեծ. Մկրտիչ էֆէնտին Գ.
կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շը-
նորհաց :

Պատրիարքական Գեր. փոխա-
նորդ հայրն երմոական նախարա-
րութեան համարակալութեան դի-
ւանի նախագահ Արք. էֆէնտին
այցելութեան գնաց երէկ :

Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Մա-
ղաքի վարդապետ Օրմանեան հե-
ռագրած է ի Պատրիարքարան թէ,
այն բանտարկեալներէն, որոց
պատժոյն երկու երրորդ մասը շը-
նորհուած էր վեհ. Սուլթանէն,
չորսն արձակուել են և դեռ կը
մնան երկու բանտարկեալք, որք
նոյնպէս ներման արժանացած լի-
նելով ի մօտոյ պիտի արձակուին
բանտէն :

Գեր. Օրմանեան վեհ. Սուլթա-
նին անգին կենաց համար բարե-
մաղթութիւններ կ'ընէ իւր հեռագ-
րին մէջ :

Թուրքերէն լեզուի քարտուղար
կարապետ էֆէնտին խաչատուրեան
եղուսաղիմայ Ամեն. Ս. Պատրիարք
Հօր կողմէ շաբաթ օրն Լիզաֆի
նախադատ ատենին ներկայացաւ
Հռովմէական Սթանաս վարդապե-
տին հետ դատուելու համար : Դա-
տարան՝ դատավարութեան ձեռ-
նարկելէ առաջ՝ պահանջեց՝ որ Ա-
թանաս վարդապետ իւր պահան-
ջութեան գրաւորագէտ ներկայէ
դատարանին, որպէս զի նորա մէկ
օրինակն ըստ օրինի ամբաստանե-
լոյն հաղորդուի :

Քանի մ'օր առաջ ծանուցինք
թէ, Սեբաստիոյ առաջնորդ Գեր.
Պետրոս եպիսկոպոս հեռագրաւ
հրաժարական զրկած էր յԱզգ.
Պատրիարքարան, տեղւոյն կլիմա-
յին ցրտութիւնը պատճառ ցոյց
տալով իւր հրաժարման : Սակայն
մեք ոտուգեցինք թէ, Գեր. Ա-
ռաջնորդին և Գաւառ. վարչու-
թեան միջեւ ծագած անհամաձայ-

նութիւնք են այս հրաժարման
պատճառը, Միւս կողմէ մայրաքա-
ղաքս բնակեալ խումբ մը Սեբաս-
տացի պատուաւոր ազգայինք ի
Պատրիարքարան դիմելով, խնդրե-
ր են որ իրենց առաջնորդին հրաժա-
րականը չընդունուի :

Կը յիշեն ընթերցողք թէ, Կը-
րօն. ժողովոյ մէջ ասկէ առաջ խն-
դիր եղած և որոշուած էր որ Ազգ.
Պատրիարքարանի ուղղեալ հեռա-
գիրք՝ Կրօն. ժողովոյ ներկայաց-
ուելէ յետոյ՝ հրատարակութեան
տրուին : Սակայն Արեւելքի մէջ
շաբաթէ մի վեր զարմանօք կը
կարդամք այնպիսի հեռագրեր,
որք թէ և Կրօն. ժողովոյ ա-
տենապետ Գեր. Խորէն Նար-
Պէյ Սրբազանի անուան ուղղեալ և սա-
կայն Կրօն. ժողովոյ ներկայացուած
չլինելէ զատ, Պատր. Գեր. փոխա-
նորդ հօր իսկ հաղորդուած չեն
կանխաւ :

Այս անպատեհութեան վրայ
ուշադրութիւն կը հրաւիրենք որու
որ անկ է, և միանգամայն կը հար-
ցնենք թէ, Կրօն. ժողովոյ ատենա-
պետն ո՛ւնակից արտօնութիւն ստա-
ցած է իրեն թէ ազգային իշխա-
նութեան զործադիր պետ՝ իւր ան-
ուամբ ամեն կողմ հեռագրեր ուղ-
ղելու, հեռագրեր ընդունելու,
մինչ ազգային Պատրիարքարանի
մէջ գործադիր իշխանութեան Պետ
մը, Պատրիարքական փոխանորդ
մը կայ : Ի՞նչ կը նշանակէ ազգային
իշխանութեան մէջ ազգային այսպի-
սի նորօրինակ իշխանութիւն մը :

Տնտես. խորհուրդն իւր նոյ. 14ի
նստին մէջ հետեւեալ տնօրինու-
թիւններն ըրաւ :

1. Հանգուցեալ Ձաքարի վար-
դապետի կտակային խնդրոյն հա-
մար բողոք բարձող կնոջ ցոյց տը-
ւած վկայներու վկայութիւնք և կա-
տարուած ամեն քննութիւնք չկըր-
ցան ապացուցանել թէ այդպիսի
կտակ մը գոյութիւն ունի : Հետե-
ւաբար կնոջ պահանջումներն չկըր-
նալով հաստատութիւն գտնել խն-
դիրը փակեց :
2. Տրապիզոնի և չընկալ վի-

ճակաց մուգաթայի տրոց կարգադ-
րութեան և անոնց դանձման եղա-
նակին նկատմամբ Կարնոյ Առաջ-
նորդ Գեր. Օրմանեան Տ. Մաղաք-
եա վարդապետի կողմէ հասած տե-
ղեկագիր մը դռնացուցիչ գտնելով՝
որոշեց ըստ նոյն տեղեկագրի կար-
գադրել յիշեալ վիճակաց մուգա-
թայի տրոց խնդիրը :

3. Պոյաճը դիւղի թատերական
ներկայացման հաշուոց խնդիրն վեր-
ջացեալ համարեց, նկատելով որ
նոյն հաշիւներն ժամանակին օրի-
նաւորապէս մատուցուած են տեղ-
ւոյն թաղ. խորհրդոյն և խնդրոյ
արժանի պարագայ մը չէ մնա-
ցած :

4. Արտօնեց ըստ նոր հրահանգի
Ազգ. Հիւանդանոցի, Սամաթիոյ
Նոր թաղի Եկեղեցւոյն, տեղւոյն
վարժարանին, Մազրի գիւղի, Թօփ
գաւուի, Նարըլ գաւուի, Լիթ-մէյ-
տանի, Կեսարիոյ Ֆէնէսէ և Լիթ-
րէկ գիւղօրէից վարժարանաց և
Խասգիւղի Աղքատախնամ ընկերու-
թեան գանձանակներու չընթերու-
թիւնն :

Ձաքարեալ նաև Գուրու-չէյմէի,
Պալատու և Թօփ գաւուի թա-
ղային ու հաշուական խնդիրնե-
րով :

ՀԵՌԱԳԻՐ

Փարիզ 28 նոյ.
Երեսփ. ժողովն 117 ձայնից
մեծամասնութեամբ ընդունեց նա-
խարարութեան նկատմամբ վստա-
հութեան օրակարգն, որ Թոնքինի
համար խնդրուած վարկերուն վի-
ճաբանութենէն յետոյ առաջար-
կուած էր :

Փարիզ 29 նոյ.
Նախարարաց խորհուրդն որոշեց
երկու ֆրանք բարձրացնել օտար
երկրներէ ֆրանսա ներմուծեալ
ցորենին և ալիւրին մաքսատու-
քը : Արդ, մաքսատրոց դումարն,
արդէն կեցող 60 սանդիմն ալ ի մի-
ասին հստակեցով, պիտի լինի 2 ֆը
րանք 60 սանդիմ :

Փարիզ 30 նոյ.
Գուրպէ ծովապետին կողմէ հե-

ռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Ռի-
կովթ տը Ժընույելի մարտանաւին
կաթսանյերէն մին պայթեր և 13
հոգի կեանքերնին կորուսեր են :

ՏՕԲԹԷՕՐ Ն. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

Մասնագէտ հիւանդութեանց կա-
նանց և տղայոց

Կը գտնուի ամեն օր ժամը 7
էն մինչ 11 Պոլիս Եէնի-ճամիի մէջ
Կայսերական նամակատան դիմաց
Նոր Երրբի դեղարանը, իսկ կիւ-
րակէ օրերը կէս օրէն վերջը Բերա
Ասլան փողոց թիւ 1 իւր տունը :

Ծ Ա Ղ Ի Կ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Ման. Բ.

Ի պէտս վարժարանաց
Աշխատասիրեաց Ե. Մարտիրոս

Հաւաքածոյիս այս Բ. մասին
մէջ գրական խիստ նշանաւոր հատ-
ուածներ և հրահանգիչ բաղդա-
տութիւններ կան :

Կը ծախուի Ե. Գալաֆեան և Վ.
Մարգարեան գրատուններ և ուրիշ
գրավաճառաց քով գին 8 շըշ :

Դ Ր Ա Մ Ա Կ Ա Ն

Ղալաթիա, 19 նոյ.	
Ընթացի Արեւելքոյ	
Օսմ. Գոնս. գոցուեցաւ)	9, 6,
» » բացուեցաւ) գ.կ.	9, 7
» » կէս օրին)	9, 7
Եգիպտ. միացեալ Օսմ. Ռ.	70 8
Բուլղարի երկաթուղի ֆր.	45,
Թրակիէյ Օսմ. Ռ.	288
Ընթացի Դրանոց	
Օսմական ոսկի	77 100
Անգլիական »	» 110 20
Գաղղիական »	» 27 27
Բոլ	» 90 8
Գրիմից »	» 51 25
Գաւառի Թուրք »	» 8 85
» արծաթ »	» 39 50
Մէճիտի տարբ.	» 108 6
Վեցնոց »	» 102 95
Հինգնոց »	» 105
Մէթալիք »	» 98 10
Մանր մէճիտ »	» 101
Բաւորդ »	» 105 25

- Բայց օրիորդը հոմանի մը չէ՛, պօռաց տը Սիմէզ
յիմարաբար :
- Ո՛վ է ուրեմն .
- Աղջիկս է :
- Աղջիկդ, տ'հ . . .
- Երիտասարդը պահ մը սկսաւ խորհիլ . կենդանագի-
րը տեղը դրաւ, և աթոռի մը վրայ նստաւ պարոնին
դիմացը .
- Ուրեմն աղջիկ մը ունի՞ք .
- Այո :
- Կը ցաւիմ որ սխալեւ եմ, սակայն յանցանքը ձերն
է . ինչո՞ւ համար չէիք ըսած որ աղջիկ մը ունիք .
- Ամեն բան չըսուի, մինչեւ իսկ բարեկամաց :
- Տարիքն ի՞նչ է .
- 20 տարեկան է :
- Անո՛ւնը .
- Հանրիէթ .
- Գեղեցիկ անուն մը . Ո՛ւր է օրիորդը .
- Հեռու, իւր մօրը հետ կը բնակի .
- Շատ անգամ կը տեսնէ՞ք զինքը .
- Երբէք .
- Կարելի՞ է .
- Ձայն տեսած չեմ 18 տարիէ ի վեր, յորմէ հետե
պարոնուհին և ես բաժնուած եմք .
- Ձեր բաժանման պատճառն ի՞նչ է .
- Բնակութեան անյարմարութիւն :
- Պէտք է մօտենալ .
- Ես ալ խորհած եմ, և շատ անգամ կը խորհիմ,
բայց դժուարին է :

ըս անդադար պատկերին նայելով զարմացմամբ . ի՞նչ
չնորհ, ի՞նչ անմեղութիւն, անուշաբոյր կերպարանք,
իւր ժպիտը հրապուրիչ է ա՛հ, որքան ալ պաշտելի է
նայուածքը, կրկնեց գգուանաց նման քաղցր . . . այս
խոհուն կերպարանքը միշտ ունեցած ըլլալու է որմէ
դիւրաւ կը հասկցուի, ինչ որ գեղանի օրիորդը ըսել
կուզէ վարդին համր և խորհրդաւոր լեզուաւ մը . . .

— Յիշաւի Բէթթօ, ըսաւ պարոն տը Սիմէզ որ խն-
ջած կերեւէր, դուք մեծ տղայ մ'էք :

— Իմ տարիքս եղողը երիտասարդ չէ պարոն, Միթէ
այս գեղեցիկ պատկերին վրայ զարմացումս տեսնելնդ
դժգոհ է՞ք .

— Ոչ, սիրելի Բէթթօ :

— Ի՞նչ հոյակապ մազեր, խարտիշաքեղ, հունձքի
օր հասկի նման, ինձ կը թուի թէ անոր գեղեցիկ և մե-
ծաբաց աչքերը կը տեսնեմ, Արեւելքի կապոյտ քարերէն
թանկագին երկու շափիւղաներ . . . իրականաւ ամբող-
ջութիւն անբաղդատելի հրաշք մը, բնութեան ամենէն
հաղուադիւտ և ճոխ գլուխ գործողներէն մին :

Պարոնին համբերութիւնն կտրելով ուսերը կ'օթ-
ուեց .

— Ուրեմն ալ քիչ բան կրնայ զձեզ զուարճացնել Բէթ-
թօ, ըսաւ նա :

— Օ՛հ քիչ բա՛ն. ձեր կարծիքէն չեմ պարոն .

— Թողէք սա կենդանագիրը և եկէ՛ք նստեցէ՛ք .

— Սա հրապուրիչ աղջկան վրայ զարմանալէ չեմ
դադրել :

— 20 անգամ այս պատկերը տեսած էք, առանց

2 000000000

1888 Տ. Գ. Գ.

Սեփականություն
Ս. Փրկչի Ազգ. Հիմնադրանքի
Գին Մեկ դահեկան

Կը գտնուի ի Մեծ Նոր խան,
միջնայարկ թիւ 49 Հիմնադրանքի
Հոգաբարձութեան գրասենեակը
և բոլոր հայ գրավածառաց քով:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆԻ

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԱՆՈՒՄ

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ՏԱՃԱՍՏԱՆԻ

ՏԵՂԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՍԱՐԵՆ ԵՒ ՋՈՐԵՆ, ՀԵՆԵ ԵՒ ՆՈՐԵՆ

ՊԵՏԱՆԻ ԳԻՏՆՈՑ

ՄԱՍՆ Ա.

Տեղագրեց Մ. Կ. Միրախորեան

Մեր ազգայնաց յատուկ այս
նոր երկարութիւնն խորհրդա-
ւոր լեզուաւ մը կը խօսի զգա-
յուններու և միտքերու հետ տե-
ղագրելով և նկարագրելով
երկրի գլխաւոր գաւառաց և
տեղեաց հին և նոր ընդհանուր
էջանքները: Գործն, որ կը բաղկա-
նայ 208 էրեսն, իւր նիւթերովն,
նոր ուղղութեամբն, ոճովն, ճո-
խութեամբն և դասակարգու-
թեամբն, կ'արժէ գտնուիլ ամեն
Հայ մատենադարանի մէջ, ուսա-
նողաց հասկացողութեան մէջ և
վերջապէս ամեն Հայսրտերու մէջ:
Կը գտնուի բոլոր գրավածա-
ռաց քով, նոյնպէս Պահպան-
ութեան ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ
աղաներուն խանութի:
Ի գին 8 դահեկան

Ա. Ո. Ա. Ջ. Ն. ՈՐ. Դ.

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՕՍՏԱՆԵԱՆ ԼԵՁՈՒԻ

Տաւն և հինգ օրէն ուսանելի

Աշխատասիրեաց Մէրն Ա. Ե. Ե.

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավա-
ծառաց և ջրածախ Պօղոս և Յակոբ
աղաներու քով: Գին 100 փարս:

ՀԱՄԱՌՈՑ

ԸՆԴՀԱՆՈՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Դարոցաց համար

Հին պատմութիւն Արեւ. Ժողովրդոց
Հարց. Ա.

Երկրորդ տպագրութիւն

Յօրինեց Մ. Մանուկ

Կը գտնուի ամեն հայ գրավածա-
ռաց քով: Գին 6 շրուշ:

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՐԴԱՅԱՆ ՊԱՏՈՒԱՍՏԱՆ

Հեղինակ

ՏՈՒՐ. Տ. Ս. Փէշեմարտի

Բազմահատ Տօքթորը մարդկա-
յին պատմաստման և ծագելի հիւանս
գիւթեան վրայ կը խօսի իւր այլ
երկարութեան մէջ, որ մաքու-
թիւնն իրաւ տպագրութեան և բազ-
մաթիւ լուսանկար և փորագրեալ
պատկերներով զարդարուած է:
Այս գեղեցիկ մատենան, որոյ գի-
նը 35 շրուշ է, կը վաճառուի Պո-
ղոս, Դափաֆեան գրատունը, Ղա-
լաթիւ, Յակոբ Արշակ էֆէնտի
թղթավաճառանոցն, և Բերա, Լո-
րէնց և Քէյլ գրատունը:

ԿՈՒՆԵՔ-ԻՒԼ-ԼՈՒՂԱՐ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖԱՆԱՍԵՐԵՆԵ Ի ԹԱՐԻՔԵՐԵՆ

Աշխատասիրողը

Մէրն Ա. Ե. Ե. Մէրն Ա. Ե. Ե.

Պաշտօնագրէ հասարակաց կրթութեան

Գրաքննութեան սենեակի

Հրատարակելի Գործիքի Պատրաստ

Այս բառարանն, պատրաստուած ար-
ւեստական և գիտական բառերու ճո-
խութեամբն, բացատրութեանց յոտա-
կութեամբն իւր տեսակին մէջ առաջինը
կը համարուի: Սոյն գործը ցարդ հը-
րատարակուած Ֆրանսերէն-Թուրքերէն
բառարանը վրայ սա առաւելութիւնն
ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած
բացատրութիւններն լատին տառերով
եւս նշանակուած են սնոր մէջ, մաս-
նաւորապէս ի դիւրութիւն օտարազ-
եաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ և
մաքուր տպագրութեամբ տետր առ
տետր իւր ինքնաշարժ Արամեան առ-
պարանէն:

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու
երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակ-
ներէ բաղկացեալ է, տետր առ տետր
հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը
վաճառուի ի գին 60 դահ. արծաթ:

Բ. հատորին 19 որդ տետրն եւս
հրատարակուած է եւ կը վաճառուի
ի գին 2 դահ. արծ. իւրաքանչիւրն:

Բ. հատորին 18 որդ տետրին հրատա-
րակուած լինելով՝ բաժանաբար գրու-
թիւնը փակուած է:

ԳՐԱՎԱՃԱՌ-ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ

Յ. ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պատիւ ունին ծանուցանել ար-
դոյ հասարակութեան և բոլոր գը-
րավածառաց թէ, միակ աւանդա-
կայն լինելով Ո. Յ. Պէրպէրեան է-
ֆէնտի բոլոր գործոց, գնել փա-
փաքողներն կը հրաւիրուին գիմել
յիւրեանց վաճառատունն որ ի Պո-
ղոս Պահպան-Գաբու Համիտիէ ճատ-
տեսի թիւ 34:

Ո. Յ. Պէրպէրեան էֆէ. Գոր-

ծերը

Առաջին Տերեւը (միայն 1 օ-

րինակ մնացած)

Գաղաքական Տեսութիւն

Հէրման և Տորրիէս թղթա-

թակաղմ

Հէրման և Տորրիէս կազմեալ

Երկու բանախօսութիւնը

Ժողովրդեան Ջրօսանքներն

Երեք Բանախօսութիւն ի մի

կազմուած

Ա. Զ. Դ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ

Պաղք-բաղք Թանմիզ փողոց թիւ 39

ճիշդ դիմ առ դիմ աղբիւրին

Մ. Հ. Տէօքմէճեանի վաճա-

ռատան մէջ կը գտնուին նալարե-

ղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ

ապրանքներ, որպիսիք են՝ խահ-

վէ՝ սովորական, լաւ եւ ընտրա-

գոյն (Մարմինիքա)՝ շաքար՝

թրիէնթէի, Մարսիլիոյ և Հօլան-

տայի, այլեայլ տեսակ ըսբար-

մաշէթներէ զատ, Ֆրանսական

լուսն Ֆուրնիէ: Սիպիլիթարմիդ

նալարի և ճէնօվայի մաքարոն ու

շէհրիէ՝ բրինձ՝ Մախսուսէ և Բի-

ղոնաւաղին կարգի՝ տնուշեղե-

նի և խմորեղենի յատուկ լաւա-

գոյն ալիւրներ. Գանտիոյ եւ Այ-

վալըքի ընտիր աճառ. քօլա, ձէթ,

քարիւղ (կաղ), ի մի բան, սոյն

վաճառատան մէջ կը ծախուի իր

ամեն տեսակներովը լաւագոյնն

այն պիտանի բաներուն՝ որք ա-

ռեւտրական սոյն ճիւղին կը վե-

րաբերին:

Գիները գոհացուցիչ են:

ԱՊՐԱՐԻ 2488

ՓՈՒԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կոստա Լալէի ճամիի դէմ
թիւ 13 մի նոր դեղարան բաց-
ուած է, ուր դեղագործը կը պատ-
րաստուին փութով եւ մանա-
ւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ
Եւրոպայէ եկած ամեն տեսակ
պատրաստ դեղեր հատով կամ
որ եւ իցէ քանակութեամբ, զո-
րա նշանաւոր գործարաններէ
ուղղակի բերել կուտայ իւր
անուան:

Սոյն դեղարանի բացումը
յոյժ օգտակար ծառայութիւն
մ'է հասարակութեան, մանա-
ւանդ նիւթական մեծ շահաբե-
րութիւն ամեն անոնց որք իրենց
փնտռածն ճշգրտապէս գտնելու հա-
մար դատապարտուած են հե-
ռաւոր տեղեր դիմել:

Պատուարժան յաճախող-
ները զնոց չափաւորութեան հետ
դեղօրէնց ընտրութեամբ գոհա-
յրնեն իրեն սկզբունք ընտրող
սոյն Տ. Ալլահվէրտեան դեղարա-
նը, որ երկար տարիներէ ի վեր
հայկաւոր եղած է Եֆէն-ճամի
Բաթախանէի դէմ՝ այս անգամ
ամբողջապէս փոխադրուած է
Կոստա Լալէի ճամիի դէմ թ. 13:

Սոյն փոխադրութեան առ-
թիւ Եւրոպայէ բերել տուած է
խիստ խարմ հանգային ջրեր,
Պօրտոյի եւ Մալակայի գինիներ,
դանաղան ըմպելիք, անուշա-
հատք, եւ այլն եւ այլն:

Նշանաւոր է միանգամայն
սոյն դեղարանը իւր Զիւն իւրի
մասնաճիւղով, եւ յիշաւ լաւա-
խորդը զմայլած են ապրանքաց
ընտրութեան, մաքրութեան եւ
գնոց չափաւորութեան:

Յիշեալ դեղարանը միշտ իւր
յաճախեն ճարտար եւ հաշիւա-
ւոր բժիշկներ, խնդրուած բժիշկ-
ներու համար ալ պէտք է լուր
տրուի ժամանակին:

Դալաթիա հանրաժանութեան վա-
ճառական Միասնեան Էֆէնտի
որդի Տօքմէճօր Միասնեան էֆէն-
տի բարեհաճած է արդէն ուր-
բաթ օրեր ձրիաբար դարմանել
աղբատներն:

Ա. Զ. Դ.

Լրագիրս ձեռքէ կը ծախուի
նաեւ Պահպան-Գաբու ջրավաճառ
Պօղոս և Յակոբ աղաներուն խա-
նութիւն:

հեշտալիր նայուածքներու և բոցակէզ գգուանաց ար-
բեցութիւնը արժէք չունի այն արբեցութեան չափ՝ զոր
երազի մը մէջ կը գտնեն, խտեղ փնտռելով: Օհ, ի-
տե՛հալ: ո՛ւր է երազի մէջ: Եւ ահա ինչո՞ւ համար կե-
րազեմ: պարոն, ինչո՞ւ համար կերազեմ միշտ:

Երազը իւր թեւերուն վրայ կը կրէ զին և կերթամ
կուգամ... օրօրուելով անծանօթ աշխարհներու մէջ,
և Ե. մբան կը կենամ մի միայն իմ սիրելի յիշատակնե-
ր: մի քանին գտնելու համար, միշտ կ'որոնեմ և չեմ
գտնել երբեք, մինչեւ որ երազը խոնջելով իրականու-
մն մէջ նետէ զիս:

— Չէի գիտեր որ բանատեղծ էք Բէթթօ:

— Ինչ ընեմ, պարոն, ամեն թերութիւն ունիմ:

Յետոյ յանկարծ լեզուն փոխելով,

— Պարոն, կրկնեց նա, այս աղջիկը:

— Ե՛հ, ուրեմն:

— Դուք ինձի շատ անգամ ըսած էք որ բան մը չէք
մերժեր ինձ, ինչ որ ալ ուղեմ կուտա՞ք:

— Ճշմարիտ է:

— Պարոն, այս կինը ինձի տուէք:

— Աւելի կամ նուազ յաջողեալ կենդանագիր մը:

— Ոչ, ոչ: Եկենդանագիրը չէ որ կուգեմ, այլ այն
անձը՝ որ կը կրէ այս պաշտելի դէմքը:

Տը Սիմէզ վեր վեր ցատկեց և դուռնաւորացաւ:

Պրէզիդենտին խտալիր նայուածք մ'ուղղեց անոր:

— Չեմ հոմանիւներէն մէկն է:

— Օհ, Բէթթօ, Բէթթօ:

— Ինձի տուէք:

վորք ուշադրութիւն ընելու:

— Կը սխալե՞ք պարոն, առաջին անգամ այսօր տե-
սայ այս դեղեցիկ պատկերը:

— Ընդհակառակն միշտ մի և նոյն տեղէն էր այս
պատկերը:

— Միթէ՛ կարելի է, ուրեմն պարոն կոյր չէի:

Տը Սիմէզ բռնի ծիծաղ մը արձակեց:

— Պարոն ինչո՞ւ կը խնդա՞ք հարցոց Պրէզիդենտին
լուրը դէմքով:

— Ապա զի՞ օր ըստ օրէ երեւակայական կը գտնեմ
զձեզ:

— Բնութիւնս է, այլանդակութիւնը իմ գործս է:
Թաթխուած եմ... Ինչ կըսէիք քիչ մը առաջ՝ պարոն:
Կըսէի թէ մէկ երազը վերջանալէ վերջը ուրիշ բան կը
սկսիմ: Այս առուր երազը վերջացած է վաղուանը կը
սկսի:

Ահաաղիկ նոր ձիւ կը նստիմ:

— Դուք խնդա՞ք:

— Դիտեմ, սակայն ինչ ընեմ, իմ այլանդակ դա-
ղափաներովս կը չղեցանեմ կեանքս, այսինքն իմ կե-
կենացս տաղտուկը կը փարաւորեմ: Երբ ձեռ բարեկամ-
ներուն մէջ կը գտնուիմ, դուք զուարթ ընկերներ կը
կարծէք որ ես կ'ըստնում: Ոչ, ոչ, իմ ջրթուքս կը մո-
տեցնեմ այն ամեն բաժակներուն զոր ինձ կը ներկայա-
ցնեն առանց ծարաւի լինելու, կը խնդամ առանց ուղե-
լու, այս կինը որ դուք շատ հրապուրիչ կը գտնէք,
գեղեցիկ են անուշտ: Եսակայն զիս ստանութեամբ կը
վարուիմ անոնց հետ: Եսմբանեալի ոգելից ըմպելիներու: